

Opis źródła:

Mowa Adolfa Hitlera z 30 stycznia 1944 roku była kolejną próbą zdolności krasomówczych, manipulacji oraz próby przekonania narodów podbitych przez III Rzeszę (w tym Polaków) do opowiedzenia się po stronie hitlerowskich Niemiec i przeciwstawiania się wrogom tego kraju, ze ZSRR na czele. Hitler odwołuje się do podbojów i agresji Sowietów, wskazując ich jako główne zagrożenie dla historii i kultury europejskiej. Wylicza również błędy i zaniechania ze strony państw Zachodu, udowadniając, że w jego mierze nie są oni godni zaufania. Jest to przykład jednego z wielu druków ulotnych, które można było znaleźć na okupowanych przez Niemców ziemiach polskich, m.in. w Warszawie.

Miejsce wydania:

<https://polona.pl/preview/e6f53529-989d-4f46-9a1a-d820e600c090>

Miejsce przechowywania źródła:

Oryginał znajduje się w Bibliotece Narodowej w Warszawie, w Magazynie Druków Ulotnych

Tekst źródła:

Adolf Hitler mówi...

„Czego Europa może w praktyce spodziewać się po brytyjskich obietnicach pomocy, to dowiódł najwyraźniej przykład zachowania się Anglików i Amerykanów wobec losu Polaków, Finów, krajów bałtyckich, jako też całej Europy południowo-wschodniej.

Niesumiennymi zapewnieniami gwarancyj udzielania Polsce pomocy – podjudzono swego czasu to państwo do wojny z Niemcami. Przy użyciu zakłamanego twierdzenia o konieczności ratowania innych państw przez Niemcami, narzucono im swoje paktu pomocy, a teraz wśród takich samych zakłamanych frazesów porzuca się wszystkie te kraje na łaskę losu i pozwala się im poświęcić za siebie. Anglia musi zrezygnować z tych krajów dlatego, że w razie zwycięstwa bolszewizmu nie jest zdolna zapobiec tego rodzaju rozwojowi wypadków. Ale nie dosyć na tym. Przecież nie jest ona w stanie nawet przeciwstawić jakiejś innej polityki swej własnej opozycji, dotkniętej zarazą bolszewicką, nie mówiąc już o tym, że nie może uzyskać w zakresie tej polityki jakiegokolwiek sukcesu.

Gdyby Niemcy nie odniosły zwycięstwa, wówczas los północnej, środkowej i południowej Europy rozstrzygnąłby się w ciągu kilku zaledwie miesięcy. Zachód zaś poszedłby jej śladem w najkrótszym okresie czasu. W dziesięć lat później kontynent najstarszej kultury straciłby swoje istotne cechy życiowe, a tak drogie nam wszystkie skarby przeszło 2500-letniego

rozwoju artystycznego i materialnego obróciłyby się w niwecz. Narody, będące wyrazicielami tej kultury i przedstawiciele ich życia duchowego zginęliby zaś marnie gdzieś wśród lasów i bagien Syberii, o ile nie zostaliby zlikwidowani po prostu wystrzałem w kark. A żyd wieczny tułacz mógłby zaś następnie radować się ze zniszczenia Europy w drugim, triumfującym święcie Purimu.”

Z mowy z dnia 30.1.1944 r.

Słowniczek pojęć.:

Adolf Hitler - niemiecki polityk pochodzenia austriackiego związany z Narodowosocjalistyczną Niemiecką Partią Robotników (NSDAP), Wódz (niem. Der Führer) i kanclerz III Rzeszy. Patrz: https://pl.wikipedia.org/wiki/Adolf_Hitler

Purim - Święto Losów (Losowania) – radosne święto żydowskie, które powstało w gminach żydowskich wschodniej diaspory w połowie II wieku p.n.e. Święto upamiętnia biblijną historię wyzwolenia Żydów z rąk Hamana, dążącego do zgładzenia ich w całej Persji. Purim jest jednym z dwóch świąt żydowskich (obok Chanuki) ustanowionych przez rabinów, a niewymienionych w Torze. Patrz: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Purim>

Pytania do źródła.

Pytania dla uczniów szkoły podstawowej i uczniów szkoły średniej (poziom podstawowy):

1. We fragmencie tekstu jest mowa o losie, który spotkał Polaków, Finów, kraje bałtyckie i całą Europę Południowo-Wschodnią? Co się działo wówczas z tymi krajami? W czyjej strefie wpływów się znalazły?
2. Do jakich gwarancji udzielonych Polsce odnosi się powyższy tekst?
3. Jakich jest dwóch głównych wrogów Europy, według autora tekstu?

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony): pytania dla poziomu podstawowego, a ponadto:

1. Do jakich wydarzeń może odnosić się fragment „zginęliby zaś marnie gdzieś wśród lasów i bagien Syberii, o ile nie zostaliby zlikwidowani po prostu wystrzałem w kark”?
2. Jak wyglądała sytuacja geopolityczna III Rzeszy w Europie w momencie wygłoszenia ww. mowy?
3. Jaki jest cel manipulowania faktami historycznymi przez autora tekstu? Co chce dzięki temu osiągnąć?

Wskazówki:

Rok 1944 był bardzo trudny dla III Rzeszy, która z każdym kolejnym miesiącem znajdowała się w coraz bardziej beznadziejnej sytuacji, pozbawiona sojuszników w Europie i atakowana niemal ze wszystkich stron. Adolf Hitler próbował temu przeciwdziałać, wydając liczne mowy (także w języku krajów podbitych), by zmobilizować jakiegokolwiek siły do walki, głównie z Sowietami. Wskazywał w takich sytuacjach domniemaną słabość i zakłamanie Zachodu, na które nigdy nie można było liczyć. Jest to przykład kolejnego wystąpienia zgodnego z nazistowską propagandą, które oparte jest o znaczną manipulację faktami historycznymi.

Literatura pomocnicza:

Beevor A. *Druga wojna światowa*, Kraków 2022.

Bullock A., *Hitler. Studium tyranii*, Kraków 2024.

K. Sygulska, „Urodził się na swoje własne i całego świata nieszczęście” – biografia Adolfa Hitlera, która wpłynęła na losy ludzkości, „Ogrody Nauk i Sztuk”, Nr 6, 2016, s. 98-105 (https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-1dc2cd71-a072-4509-971f-4e04e2699e08/c/Urodzil_sie_na_swoje_wlasne_i_calego_swiatego_nieszczescie___biografia_Adolfa_Hitlera_ktora_wplynela_na_losy_ludzkosci.pdf)

Polski wiek XX, tom II, pod red. K. Persaka i P. Machcewicza, Warszawa 2010 (<https://open.icm.edu.pl/server/api/core/bitstreams/65f6d5b6-5a83-4611-a83e-166daf9a1ab1/content>)

Najważniejsze cezury:

W styczniu 1944 roku wojska sowieckie przekroczyły już granicę polsko-sowiecką z 1939 roku. Około dwa miesiące wcześniej odbyła się konferencja Wielkiej Trójki (Churchill, Roosevelt, Stalin) w Teheranie. Trzy miesiące wcześniej włoski rząd Pietra Badoglio wypowiedział wojnę Niemcom. W lutym 1944 roku rozpoczęły się masowe naloty na Niemcy. To również rok wybuchu Powstania Warszawskiego, zdobycia Rzymu przez aliantów, czy przekroczenia przedwojennej granicy Niemiec przez wojska amerykańskie.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Adrian Kopp